

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри туризму та
країнознавства

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Зав. кафедри

_____ Г. О. Горіна

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«РИТОРИКА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Ревуцька С. К.,
доцент кафедри туризму та
країнознавства,
к..філ.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для ЗВО спеціальності 035 «Філологія»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість змістових модулів	2
Лекції, годин	22
Практичні / семінарські, годин	34
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	94
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	6,8
Вид контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів систему знань з історії класичного красномовства та основ красномовства; навички грамотного використання красномовства, публічного виступу, умінь обстоювати власну точку зору, доводячи її.

Завдання: дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів ВО у сфері ораторського мистецтва; формуванні вмій та навичок: самостійно формулювати тему доповіді, вербально виражати власну думку, логічно мислити, вести полеміку, публічно виступати, розвиток навичок подолання фобії виступу при численній аудиторії; ідентифікації різних видів промов, їх елокуційних та елоквенційних особливостей, основних етапів розвитку риторики в Україні і світі; застосування принципів та рекомендацій щодо диспозиції виступу, законів логіки, культури оратора, застосування мнемотехнік, методики підготовки та проведення публічних виступів; аналізувати й критично оцінювати власні і чужі виступи та давати їм критичну оцінку;

Предмет: публічний виступ та способи його ефективного виголошення.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Риторика як наука і навчальна дисципліна.

Тема 2. Основні етапи розвитку риторики у світі.

Тема 3. Основні етапи розвитку риторики в Україні

Тема 4. Інвенція

Тема 5. Диспозиція

Тема 6. Елокуція. Елоквенція

Тема 7. Меморія. Акція

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

інтегральної компетентності:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних програмних компетентностей:

здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблему;

здатність працювати в команді та автономно;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

фахових компетентностей:

усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;

здатність вільно, гнучко і ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;

здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;

здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;

здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення;

здатність до організації ділової комунікації;

здатність використовувати в професійній діяльності сучасні лінгвокультурологічні знання, переважно про специфіку мовних картин світу і відповідних особливостей мовної поведінки носіїв іноземних мов, що вивчаються.

2) досягнення програмних результатів навчання:

вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями і нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;

ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;

використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;

розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;

знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;

знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;

забезпечення міжмовної та міжкультурної усної та письмової комунікації та міжмовного і міжкультурного обміну інформацією в різних галузях шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною (іноземними) та українською мовами;

здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності;

збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;

мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах;

мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях в галузі філології.

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

основних категорій та розділів класичної риторики;

основних родів та видів сучасного красномовства;

каналів впливу ритора на аудиторію;

ораторських прийомів публічного мовлення.

прийомів активізації уваги слухачів;
сутності полеміки і полемічних прийомів;
вимог до мовленнєвої культури оратора;
стратегії, тактики і концепції публічного виступу;
етапів творчої діяльності оратора;
видів аргументів і ситуацій їх використання;
принципів безконфліктного спілкування.

– **уміння/навички:**

правильно використовувати мовні засоби в ораторській діяльності;
користуватися на практиці законами і правилами усного спілкування;
стилістично правильно висловлювати власну думку;
орієнтуватися в терміносистемі риторичної науки;
користуватися різними видами словників, довідковою літературою з красномовства;

укладати різні типи документів;

збагачувати власну мовну компетентність шляхом самоосвіти.

– **комунікація:**

ефективно встановлювати і підтримувати комунікацію в навчальних ситуаціях, типових для майбутньої професійної діяльності, використовуючи відповідні мовленнєві вміння та навички;

здатність вступати в полеміку, вести диспут, спілкуватися з аудиторією;

здатність застосовувати мовленнєві засоби для вираження власної думки;

здатність оцінювати та передбачати ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації;

володіння вербальними і невербальними засобами комунікації, вміння контролювати емоції у процесі ділової комунікації;

здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію;

застосовувати комунікативні засоби впливу в умовах публічного мовлення.

– **відповідальність і автономія:**

відповідальність за самостійне ведення комунікації;

здатність самостійно оцінювати коректність складених доповідей з точки зору дотримання риторичних законів;

здатність самостійно здійснювати підвищення рівня знань в галузі красномовства;

відповідальність за адекватність визначення важливих мовних та комунікаційних проблем у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій;

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	усього	Кількість годин			
		денна форма			
		у тому числі			
		л	п	лаб	срс
1	2	3	4	5	
Змістовий модуль 1: Основи мистецтва красномовства					
Тема 1. Риторика як наука і навчальна дисципліна	12	2	2		8
Тема 2. Основні етапи розвитку риторики у світі	12	2	2		8
Тема 3. Основні етапи розвитку риторики в Україні	16	2	2		12
Разом за змістовим модулем 1	40	6	6		28
Змістовий модуль 2: Етапи підготовки промови. Мистецтво публічних виступів					
Тема 4. Інвенція	25	4	6		15
Тема 5. Диспозиція	27	4	8		15
Тема 6. Елокуція. Елоквенція	26	4	6		16
Тема 7. Меморія. Акція	32	4	8		20
Разом за змістовим модулем 2	110	16	28		66
Усього годин	150	22	34		94

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття. Риторика як наука і навчальна дисципліна	2
2	Практичне заняття Основні етапи розвитку риторики у світі	2
3	Практичне заняття Основні етапи розвитку риторики в Україні	2
4	Практичне заняття Основні етапи інвенції промови.	2
5	Практичне заняття Інвенція. Систематизація матеріалу.	4
6	Практичне заняття Диспозиція промови. Вступ до промови	2
7	Практичне заняття Диспозиція промови. Основна частина промови	2
8	Практичне заняття Диспозиція промови	4
9	Практичне заняття Поняття елокуції в риторичі	2
10	Практичне заняття Форми мовленнєвого впливу	2
11	Практичне заняття Елоквенція	2

12	Практичне заняття Меморія. Способи запам'ятовування промови: механічний, логічний, мнемотехнічний.	2
13	Практичне заняття Паралінгвістичний фонаційний арсенал оратора	2
14	Практичне заняття Акція. Залікова промова	4
Всього		34

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практич- ного заняття	Аудиторна робота					Позааудитор- на робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Виконання практичних завдань теми	Обговорен- ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Тема 1		4	1	5		1	11
Тема 2		4	1	5		1	11
Тема 3			1	5		2	8
Разом змістовий модуль 1		8	3	15	10	4	40
Змістовий модуль 2							
Тема 4		2				2	4
Тема 5		2		4			6
Тема 6		2				2	4
Тема 7		3		3			6
Тема 8		1		3			4
Тема 9		1				2	3
Тема 10		2					2
Тема 11		2		4			6
Тема 12		2				2	4
Тема 13		2		5			2
Тема 14		1		8			9
Разом змістовий модуль 2		20		27	10	8	60
Разом							100

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота				Сума в балах
Змістовий модуль 1	Індивідуальне завдання 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання 2	100
25	15	33	27	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами виконання завдань практичного спрямування, а також за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	